

Col·laboració amb l'Associació Sèlvans per protegir els boscos antics de Catalunya

Beneficiari: Associació Sèlvans

Ubicació: Espanya, Europa

Període de la subvenció: 2024-2027

Tipus de subvenció: suport als programes durant dos anys

Delegació a Catalunya, Protecció del Medi Ambient i la Biodiversitat

Lloc web: selvans.org

L'Associació Sèlvans va néixer el 2005 dins de la Diputació de Girona com un programa que tenia l'objectiu de crear una xarxa de boscos antics i d'alt valor ecològic a les comarques de Girona formada tant per boscos de propietat privada com per boscos comunals gestionats per organismes municipals. El 2011 el projecte va quedar adscrit a l'Institut de Medi Ambient de la Universitat de Girona, cosa que li va permetre estendre's per tot el territori català. El 2017 Sèlvans es va constituir com a associació i així es va convertir en l'única organització de la península Ibèrica especialitzada en la conservació del que queda dels ecosistemes forestals madurs amenaçats i en l'avaluació, la valoració i la promoció dels serveis ambientals crítics que ofereixen.

La diversitat dels tipus de bosc a Catalunya és enorme, tant pel que fa a la composició d'espècies com pel que fa a la complexitat estructural; hi ha boscos caducifolis, perennes i mixtos, que cobreixen entorns mediterranis, atlàntics i continentals. Tot i que la coberta forestal de la regió ha augmentat considerablement al llarg del darrer segle —des d'un mínim històric fins al màxim actual—, els boscos madurs i antics encara són massa escassos. Aquests ecosistemes, un cop perduts, no es poden recuperar en escales temporals humanes i per això la seva conservació és crucial per a la sostenibilitat ecològica a llarg

termini. La presència d'una xarxa representativa de boscos madurs en un mosaic forestal equilibrat i multifuncional és vital, ja que aquests llocs compleixen unes funcions fonamentals: serveixen de reserves de biodiversitat, protegeixen sòls profunds i rics en nutrients i regulen els processos hidrològics.

Les principals dificultats per a la conservació dels boscos antics a Catalunya són multidimensionals. En primer lloc, la manca d'una protecció legal específica els fa vulnerables a la degradació i la pèrdua. En segon lloc, gairebé el 80 % dels boscos de la regió és de propietat privada, cosa que complica els intents de coordinar i executar estratègies de conservació de gran abast. En tercer lloc, la llei forestal i les pràctiques de gestió forestal a Catalunya continuen orientades a mètodes basats en la intervenció i la producció de fusta, cosa que sovint deriva en una explotació insostenible que altera el mosaic forestal i els paisatges que l'envolten. A més, la qüestió té un gran abast i engloba la conservació, la silvicultura, la salut, el desenvolupament rural i l'economia, i això exigeix solucions adaptables i innovadores per abordar aquests problemes interconnectats. En darrer lloc, actualment el finançament públic és insuficient per abordar aquestes qüestions de manera efectiva i això limita la capacitat de dur a terme accions significatives i sostingudes.

Sèlvans treballa activament per crear una xarxa de boscos i de Generalitat de Catalunya fent avaluacions exhaustives i aplicant mesures de conservació mitjançant acords d'administració forestal amb propietaris de boscos. El projecte inclou un ampli ventall d'activitats: intervencions de conservació i gestió, recerca i desenvolupament del coneixement, regulació de l'ús públic, iniciatives voluntàries, i divulgació i comunicació amb fins pedagògics. Totes aquestes accions estan en consonància amb l'Estratègia del patrimoni natural i la biodiversitat de Catalunya, cosa que garanteix una aproximació cohesionada a la conservació forestal i la gestió sostenible del territori.

El projecte rep el finançament de la **Fundació Nando i Elsa Peretti** (NaEPF), d'acord amb la seva missió de promoure la protecció del medi ambient i la conservació de la biodiversitat. La conservació dels boscos antics de Catalunya aborda diverses dificultats mediambientals crítiques. Aquests boscos contribueixen significativament a la conservació de la biodiversitat de la Mediterrània i alhora tenen un paper vital en la mitigació del canvi climàtic i l'adaptació a aquest canvi, perquè es troben entre els més resilients a les condicions canviants. A més, milloren la resiliència de l'ecosistema davant dels incendis forestals, ja que els boscos antics són més resistent al foc. La combinació d'esforços del projecte representa una estratègia global de conservació forestal que integra accions directes de conservació amb la implicació de la comunitat, supervisió científica i pràctiques de gestió sostenible per garantir una estabilitat ecològica a llarg termini.

El projecte Sèlvans inclou dues iniciatives:

1. La primera iniciativa se centra en l'Espai Natural Protegit de les Muntanyes de Rocacorba. El Govern s'adreça específicament a zones naturals «protegides» reconegudes de Catalunya on no hi ha organismes efectius de gestió governamental i ofereix finançament a les ONG per gestionar i millorar aquestes zones en col·laboració amb els ajuntaments. El projecte implantarà la protecció preliminar de 500 hectàrees de paisatges d'alt valor ecològic mitjançant acords marc de gestió, que inclouen plans de gestió forestal i planificació a escala municipal. A més, adoptarà mesures d'alta protecció o recuperació a 128 hectàrees aplicant el model de «Triple Resiliència». Aquest model implica la reobertura i el manteniment

d'espais oberts estratègics (21,33 hectàrees), el condicionament d'estructures forestals joves i denses (21,11 hectàrees) i la conservació de boscos antics (42,44 hectàrees amb conservació voluntària i 43 hectàrees amb pagament directe als propietaris forestals pels serveis ambientals).

2. La segona iniciativa se centra a impulsar reserves forestals a tot Catalunya i ampliar el model de conservació a una escala geogràfica més extensa. Sèlvans té l'objectiu de crear tres reserves forestals pilot, que protegiran 200 hectàrees de boscos d'alt valor a tres punts geogràfics estratègics. Això comporta una gestió activa del projecte per part de Sèlvans, que inclou establir col·laboracions estratègiques amb les autoritats regionals i els agents locals, a més del pagament directe als propietaris forestals pels serveis ambientals.

El projecte té l'objectiu de protegir o recuperar com a mínim 828 hectàrees de boscos antics i paisatges d'alt valor ecològic. Implicarà activament entre 18 i 42 propietaris forestals, a més d'altres agents clau com ara ajuntaments, oficines de gestió de l'espai